

4 Maart 2012

Maart betekent in de kermiswereld dat het Kermisseizoen weer begonnen is. De eerste kermissen vinden weer plaats. Het belooft voor de liefhebber weer een mooie kermisjaar te worden. Stichting Kermis-Cultuur is in overleg met de gemeente Tilburg voor een kermisexpositie tijdens de Tilburgse Kermis. Meer nieuws hier over in de volgende nieuwsbrief. In deze nieuwsbrief ook een bijdrage van lezer Theo Haijes over zijn belevenissen op de kermis van 1964.

Kermis van toen Turnhout

Turnhout is in 2012 benoemd tot de Cultuurstad van Vlaanderen. Turnhout bestaat 800 jaar en dat mag gevierd worden. In Augustus dit jaar komt er in het stadhuis Van Turnhout een fototentoonstelling Over de Turnhoutse kermis door de jaren heen. Hennie van Oers van Stichting Kermis-Cultuur heeft enkele foto's beschikbaar gesteld voor deze expositie

Waterballen Sterrenberg

Afgelopen jaren kwamen ze als een explosie van paddenstoelen uit de grond : de waterballen. Een van de exemplaren die vorig jaar op reis ging was de 'Walking Waterballs' van Sterrenberg. Dit jaar worden nog meer exemplaren verwacht op de kermissen.

Van kijken naar het afbreken van een kermisattractie, kan een kind ook nog wat leren!

Door Theo Haijes

Toen ik onlangs van een kennis hoorde dat hij prettige contacten en gesprekken had met kermisexploitanten, moest ik denken aan een bijzondere ervaring die ik ooit heb gehad bij het kijken naar het afbreken van een attractie. Als kind vond ik het net zoals vele andere kinderen, machtig interessant om bij het opbouwen (natuurlijk toen nog vanuit de pakwagen) en afbreken op het kermisterrein te kijken. Om hiervoor mijn diensten aan te bieden zoals wat meer bijdehandse vriendjes van mij dat wel deden, durfde ik niet en eerlijk gezegd denk ik dat ik daarvoor ook de noodzakelijke handigheid miste. Toch zijn er wel een aantal dingen waar ik de exploitanten mee heb kunnen helpen, zoals emmers water halen bij een speciaal daarvoor op het kermisterrein van Wassenaar aangelegde kraan. Deze activiteit leverde niet altijd de zo fel begeerde vrijkaartjes op, maar voor het doen van boodschappen werd ik vrijwel altijd naar verwachting beloond. Kom daar nu eens om, een kind van 11 jaar geld geven voor boodschappen. De kans dat een exploitant dat kind ooit nog terugziet is heden ten dage helaas iets kleiner geworden. Maar toen (in 1964) was er nog meer vertrouwen en soms kreeg ik een biljet van 10 gulden mee met een boodschappenlijstje, waarmee ik in verschillende winkels (de enige aanwezige supermarkt was te ver weg) de bestelde etenswaar moest aanschaffen.

En er was nog iets wat ik wel kon, bij het afbreken helpen met het verzamelen van stophout. Voor die handeling was geen speciale handigheid nodig, maar dat leverde dan ook eigenlijk nooit wat op.

Naast deze genoemde zaken heb ik in augustus 1964 nog een, zij het eenmalige, bijzondere bijdrage aan de kermiswereld kunnen leveren. Dat was bij het afbreken van de rupsbaan van Vermolen. In mijn herinnering waren daar naast de eigenaar, nog drie andere personeelsleden mee bezig. De beelden van het optakelen van de enorm grote elektromotor, die als laatste moest worden ingeladen, staan mij nog goed bij. Van een zogenaamde 'middenwagen' was indertijd nog niet of nauwelijks sprake.

Veel draaiende en bewegende onderdelen waren behoorlijk ingevet en het bleek nodig te zijn om voordat alles werd opgeborgen, het ergste vet daarvan te verwijderen. Daarvoor hadden ze poetslappen nodig en op het moment van afbreken waren er daarvan kennelijk te weinig voorhanden. Op een zeker moment komt één van die medewerkers naar mij toe met de vraag of ik aan mijn moeder wilde vragen of zij hun misschien nog aan poetslappen kon helpen. Ik voelde mij toen wel vereerd, dat een kermismedewerker mij zomaar iets vroeg en ik had bovendien nog het vermoeden dat ik hem kon helpen ook.

Omdat het kermisterrein niet ver van mijn ouderlijk huis lag, was ik daar snel naartoe gegaan om aan mijn moeder wat overgeschoten textiel te vragen. In die jaren bestond nog het begrip lorrenboer, waaraan je lompen en metalen voor een habbekrats kon verkopen. En zowaar, hoewel mijn moeder eigenlijk een hekel had aan alles wat met kermis had te maken, was zij toch bereid om uit de mand

met stoffen, die eigenlijk was gereserveerd voor het eerstkomende bezoek van die lompenhandelaar, een ruime selectie textiel te isoleren. Dit allemaal ten behoeve van het vetvrij maken van een aantal essentiële rupsbaanonderdelen.

Dus ik enigszins trots met een grote zak oud textiel weer terug naar het kermisterrein, om dat aan het personeelslid van Vermolen te overhandigen. Heimelijk had ik in gedachten dat hiervoor toch wel een kleine tegenprestatie zou worden geleverd. Misschien iets in de vorm van een vrijkaartje, dat ik mogelijk het volgende jaar had kunnen gebruiken. Hoewel dat lastig zou zijn geweest, want ik herinner mij nu dat je indertijd 'in de wagens moest betalen.'

Maar goed, die zak met poetslappen dus. Die werd tot mijn teleurstelling vrijwel zonder een woord te zeggen, gretig door mijn contactpersoon van de rupsbaan in ontvangst genomen. Enigszins beteuterd was ik toen wel. En om toch nog een kleine compensatie te krijgen voor mijn kermisvriendelijke actie, probeerde ik een gesprek met die man aan te knopen waarin ik wat technische vragen wilde stellen over die toch wel imposante attractie.

Ik moet toegeven, dat personeelslid was op dat moment druk in de weer met die grote elektromotor en kennelijk hinderde mijn wellicht in zijn ogen op dat moment niet zo relevante vraag hem. Zijn reactie hierop bestond uit een krachtterm van drie letters, waarvan ik destijds eerlijk gezegd de ware betekenis nog niet eens wist. Wel had ik een licht vermoeden in welke richting ik kon denken, maar zekerheid daarover had ik nog niet. Maar ik kreeg wel duidelijk het gevoel dat het uitroepen van dit woord niet direct een uitnodiging was om mijn vraag nog eens te herhalen, dus droop ik als een geslagen hond af.

Maar het verhaal is hierbij nog niet af. Toen ik weer thuiskwam, was mijn moeder uiteraard nieuwsgierig naar de reactie op haar goedgeefsheid van een respectabel aantal oude lappen. Zoals ik al had verteld, was mij de ware betekenis van de op een bijzondere manier uitgesproken reactie van de rupsbaanmedewerker nog niet bekend, dus daarom durfde ik mijn moeder wel te vertellen hoe er op onze gezamenlijke actie was gereageerd. In mijn naïviteit gaf ik de reactie van de kermisman onverkort aan haar weer.

De blik in haar ogen was veelzeggend en haar reactie nog meer. Ze gaf mij het dwingende advies nooit meer met kermismensen in contact te treden, maar aan dat advies heb ik mij eigenlijk nooit gehouden. Nu wist ik het zeker, dat woord had kennelijk toch niet zo'n heel erg onschuldige betekenis. En zowaar, toen ik een iets ouder vriendje hierover consulteerde, werd mij ineens veel duidelijk.....

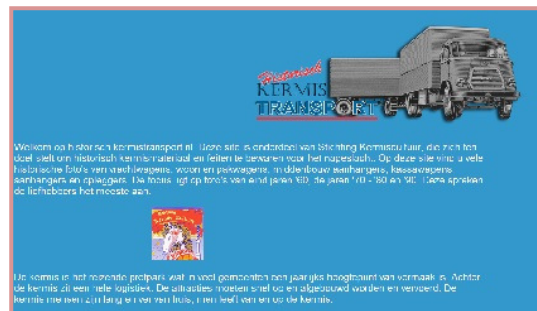
Zo'n mooie rupsbaan als van Vermolen uit die tijd zie je tegenwoordig niet meer. Een enkele keer moet ik bij het zien van een dergelijke attractie nog wel eens denken aan deze bijzondere kermisgebeurtenis uit 1964.

Historisch Kermistransport

De website historisch kermistransport wordt regelmatig geupdate. Onlangs zijn er foto's van kermistransport toegevoegd van het Malieveld in Den Haag. Een Kruppkraan werd gebruikt bij de opbouw van de achtbaan.

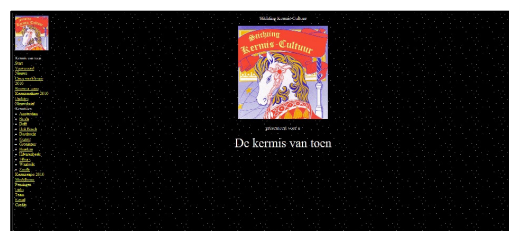

Nieuw op de Kermis :

De eerste kermissen hebben al weer plaatsgevonden. Zo ook de carnavalskermis van Sint-Truiden waar de Magic Circus van exploitant Clabots-Beguin zijn eerste kermis had. Onze zuiderburen hebben met deze attractie weer een mooie Convoybaan er bij.

Deze nieuwsbrief is gemaakt ter promotie van Stichting Kermis-Cultuur en de activiteiten van deze stichting. Daarnaast zal er aandacht besteed worden aan kermis gerelateerde zaken.

Heeft u een stukje voor onze komende nieuwsbrieven of heeft u aanvullingen of verbeteringen ? Dan kunt u altijd contact met ons opnemen via e-mail-adres webmaster@kermisvantoen.eu.

Bezoek ook onze Stichting websites op :

www.kermisvantoen.nl

www.historisch-kermistransport.nl

www.kermishistorie.nl

www.kermiscultuur.nl

Met dank aan Hans Meesters, Theo Haijes, Marcel van der Sluis en Turnhout van Toen.

Eindredactie Nieuwsbrief : Godrie Spijkers,
© 2012 Stichting Kermis-Cultuur Nederland